

กรมชลประทาน

นำเสนอผลการพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชน

กระบวนการงาน

การบริหารจัดการชลประทาน

โดยคณะกรรมการภาคประชาชน

และองค์กรผู้ใช้น้ำชลประทาน

โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากระเสียว

อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี

ประเด็นการนำเสนอ

1

บทบาท ภารกิจ กรม

2

ชลประทาน
ความสำคัญของกระบวนการ

3

สภาพการปฏิบัติงานก่อนปรับปรุง

4

แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการ

5

ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการปรับปรุง

บทบาท ภารกิจ และ
โครงสร้างการบริหารงาน
กรมชลประทาน

หน้าที่ ความรับผิดชอบ

กรมชลประทาน

มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำตามศักยภาพของ
ลุ่มน้ำให้เพียงพอ โดยการจัดสรรน้ำให้กับผู้ใช้น้ำทุก
ประเภท เพื่อให้ผู้ใช้น้ำได้รับน้ำอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
ตลอดจนป้องกันความเสียหายอันเกิดจากน้ำ

แผนยุทธศาสตร์

วิสัยทัศน์

น้ำสมบูรณ์ สนับสนุนการผลิต เสริมสร้างคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจมั่นคง

พันธกิจ

1. พัฒนาแหล่งน้ำตามศักยภาพของกลุ่มน้ำให้สมดุล
2. บริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ทัวถึง เป็นธรรม และยั่งยืน
3. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาและบริหารจัดการน้ำ

ทุกระดับอย่างบูรณาการ

4. ดำเนินการป้องกันและบรรเทาภัยอันเกิดจากน้ำ

1

การพัฒนาแหล่งน้ำ

2

การบริหารจัดการน้ำ

3

การป้องกัน
และบรรเทาภัย
อันเกิดจากน้ำ

ประเด็นยุทธศาสตร์

แผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy Map)

วิสัยทัศน์

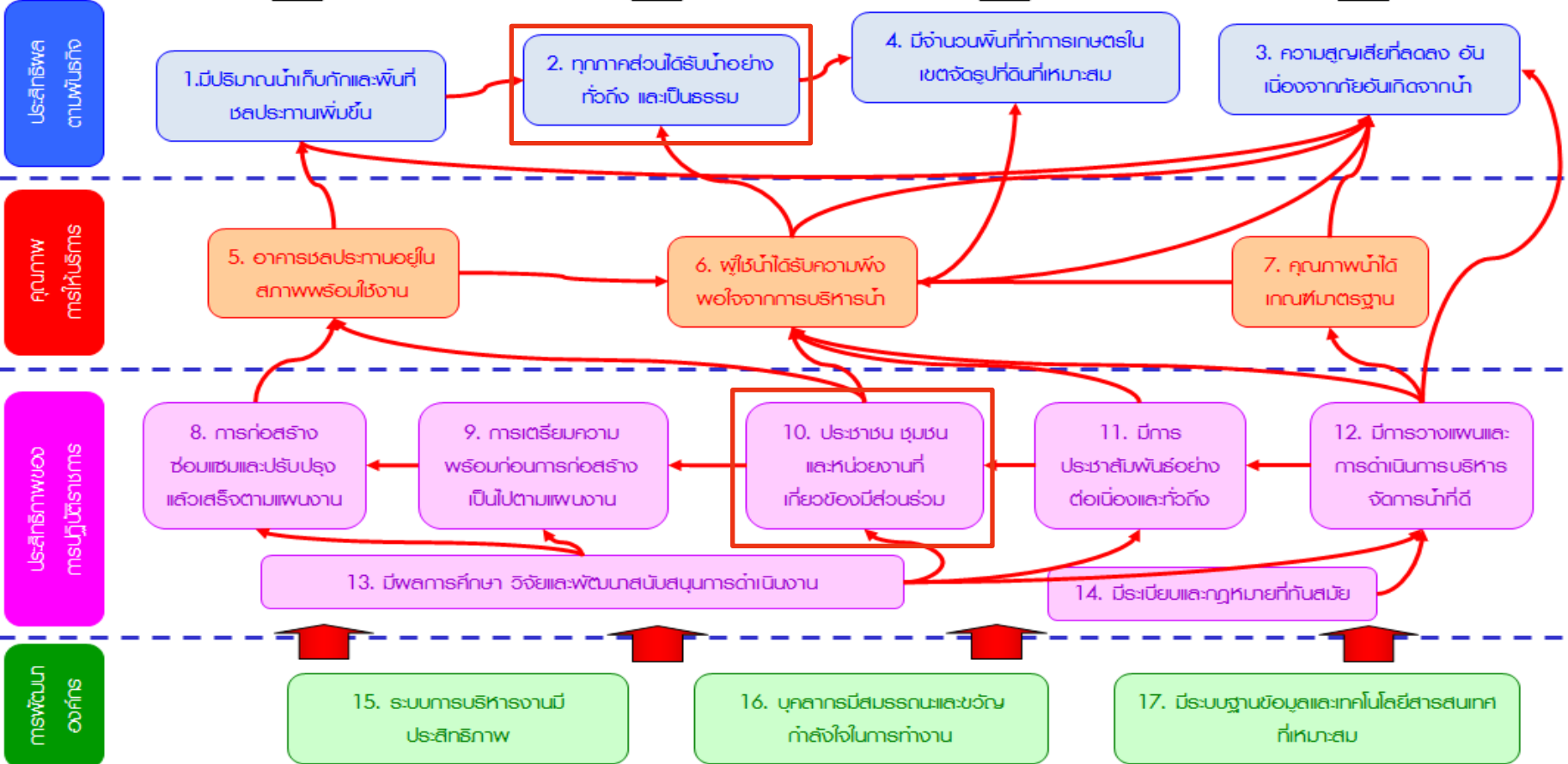

น้ำสมบูรณ์ สนับสนุนการผลิต เสริมสร้างคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจมั่นคง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1
การพัฒนาแหล่งน้ำ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2
การบริหารจัดการน้ำ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3
การป้องกันและบรรเทาภัยจากอันเกิดน้ำ

โครงสร้างการบริหารงานของกรมชลประทาน

อธิบดีกรมชลประทาน

- 27 สำนัก 4 กอง 1 ศูนย์ 3 กลุ่ม
- ข้าราชการ 6,220 คน
- ลูกจ้างประจำ 20,259 คน
- พนักงานราชการ 4,276 คน

การจัดการความรู้
ระดับองค์กร

กรมชลประทาน

นายชลิต ดำรงค์ศักดิ์
อธิบดีกรมชลประทาน

กระบวนการงาน

การบริหารจัดการชลประทาน

โดยคณะกรรมการภาคประชาชนและองค์กรผู้ใช้น้ำชลประทาน

โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากระเสียว

อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี

www.dnp.go.th

ความสำคัญ ของกระบวนการงาน

ศักยภาพน้ำของประเทศไทย

ฝนเฉลี่ย 1,424 มม.
ปริมาณฝน 719,500 ล้าน ลบ.ม./ปี

ไหลลง คลอง ห้วย ลำธาร
213,500 ล้าน ลบ.ม./ปี

ระบบเก็บกักน้ำผิวดิน
78,860 ล้าน ลบ.ม.

*ปริมาณน้ำที่ควบคุมได้อย่างมั่นคง
เฉลี่ย 52,500 ล้าน ลบ.ม./ปี

พื้นที่ชลประทาน 28.14 ล้านไร่
*ปี 2552

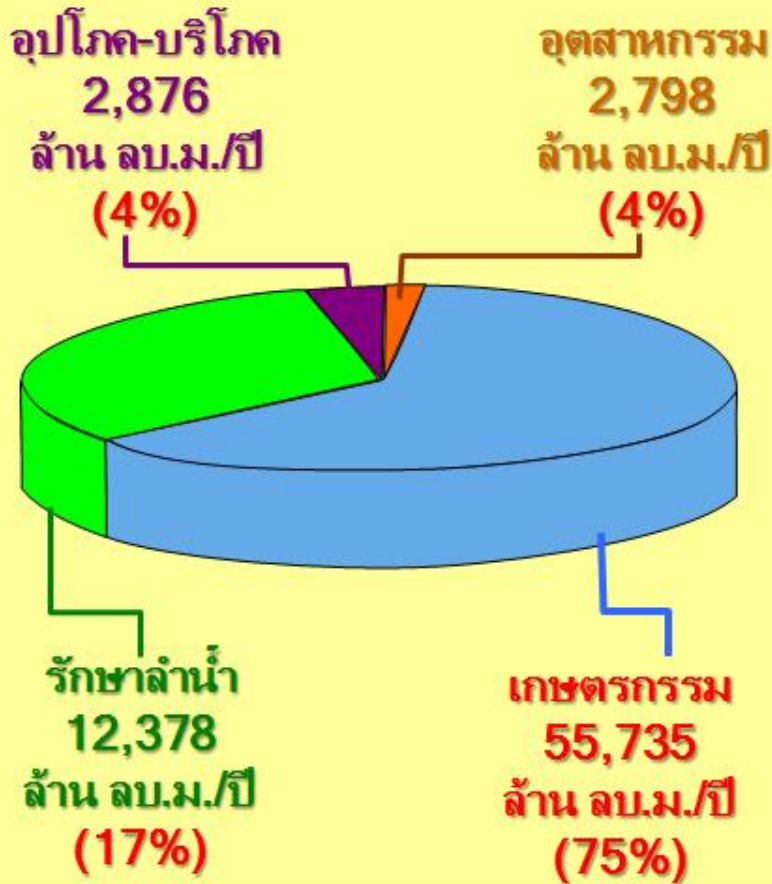
ปริมาณน้ำทำต่อประชากร
เฉลี่ย 3,400 ลบ.ม./คน/ปี

ระเหยและไหลซึมลงดิน
506,000 ล้าน ลบ.ม./ปี

เหลือน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติและไหลลงทะเล
160,759 ล้าน ลบ.ม./ปี

การใช้น้ำในปัจจุบัน

ความต้องการใช้น้ำ

ปริมาณน้ำต้นทุน

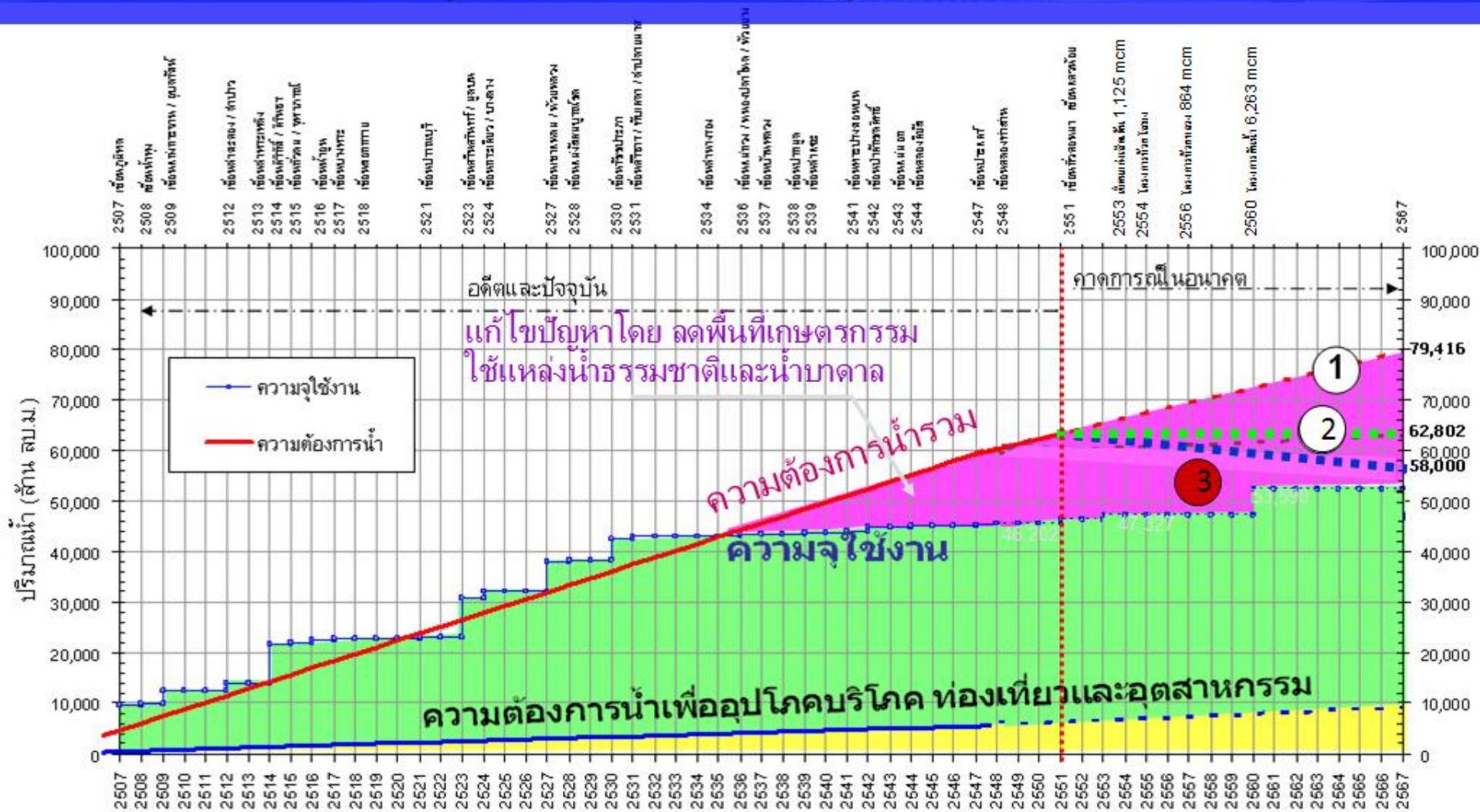

แหล่งน้ำต้นทุนรวม 78,860 ล้าน ลบ.ม./ปี

ปริมาณน้ำที่ต้องการใช้
73,787 ล้าน ลบ.ม./ปี

ปริมาณน้ำที่ควบคุมได้อย่างมั่นคง
เฉลี่ย 52,500 ล้าน ลบ.ม./ปี

สมดุลน้ำ อดีต-ปัจจุบัน-อนาคต

- 1 ขยายพื้นที่ชลประทานเป็น 60 ล้านไร่
- 2 พื้นที่ชลประทานเท่าปัจจุบัน เพิ่มเฉพาะความต้องการน้ำอุปโภคบริโภค ท่องเที่ยว และอุตสาหกรรม
- 3 กรณีที่ 2 + เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ 10%

ความท้าทายขององค์กร

- ไทยมีพื้นที่ทำการเกษตรผืนใหญ่ อันดับ 8 ของโลก
- ไทยส่งออกสินค้าเกษตรและอาหาร อันดับที่ 13 ของโลก (ปี 2550)
- ไทยส่งออกอันดับ 1 ของโลก ได้แก่ ข้าว ยางพารา น้ำตาล ไข่ มันสำปะหลัง กุ้ง สัตว์ประดกระป๋อง และ ปลาทูน่ากระป๋อง

ความท้าทายขององค์กร

- ไทยผลิตข้าวอันดับที่ 6 ของโลก ส่งออกอันดับ 1 ของโลก (ส่งออก ประมาณ 10 ล้านตัน)
- ไทยส่งน้ำออกประมาณ 40,000 – 50,000 ล้าน ลบ.ม.
- ไทยส่งสินค้าเกษตรออกนอกประเทศ นั่นคือการส่งน้ำไปด้วย เรียกว่า “Virtual Water”

ความท้าทายขององค์กร

- พื้นที่ทำการเกษตรในเขตชลประทาน เปลี่ยนไป ทำอย่างอื่น...
- ราคาข้าว มีราคาสูงขึ้น เกษตรกรทำนามากขึ้น (1 ครั้ง เป็น 3 ครั้งต่อปี)
- เทคโนโลยีการเกษตร ที่ทันสมัย เกษตรกรทำเกษตรได้เร็วขึ้น

ความท้าทายขององค์กร

- ประชากรโลกเพิ่มจาก 6.6 พันล้านคน เป็น 9.1 พันล้านคน ก่อนปี 2050
- ปัญหาของโลกในอนาคต มี 3 เรื่อง คือ น้ำ อาหารและพลังงาน
- จากรายงาน “Water in a Changing World” ระบุว่าในปี 2030 (20 ปีข้างหน้า) ประชาชนครึ่งโลกจะมีชีวิตอยู่ด้วยการขาดแคลนน้ำอย่างยิ่ง

ความท้าทายขององค์กร

- “น้ำ” สำคัญกว่า “น้ำมัน”
มนุษย์ใช้ พลังงานอื่นทดแทน
น้ำมันได้ แต่ไม่มีสิ่งใดในโลก
ทดแทน “น้ำ” ได้

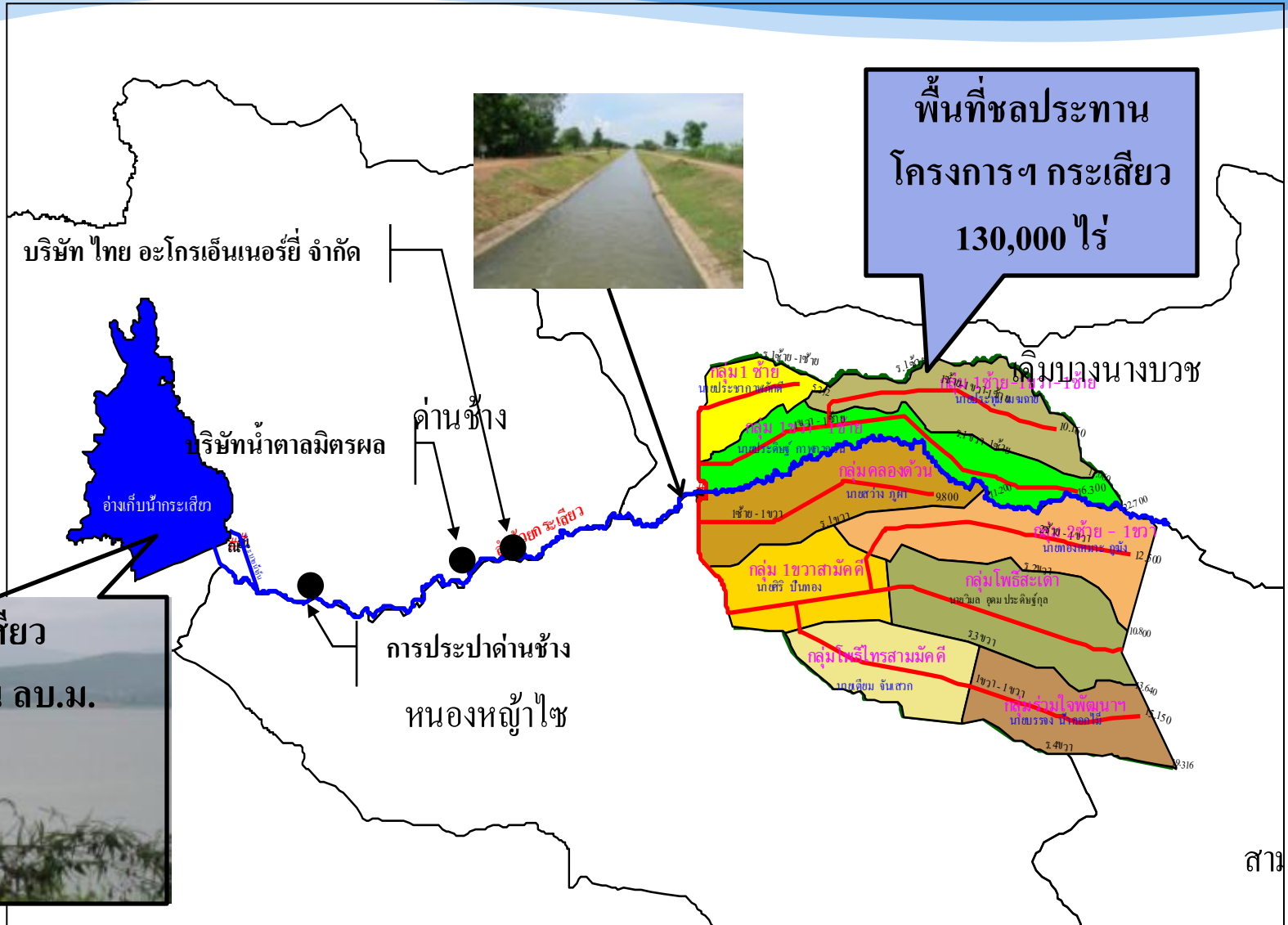
1

สภาพการปฏิบัติงานของ
กระบวนการให้บริการก่อน
ปรับปรุงคุณภาพการให้บริการ

1. สภาพการปฏิบัติงานก่อนปรับปรุงคุณภาพการให้บริการ

1.1 ปัญหาและสภาพการปฏิบัติงาน ก่อนการปรับปรุง...

1.1 ปัญหาและสภาพการปฏิบัติงานก่อนการปรับปรุง...

1.1 ปัญหาและสภาพการปฏิบัติงานก่อนการปรับปรุง...

จนท. ชลประทาน

จนท. ชลประทาน

จนท. ชลประทาน

1.1 ปัญหาและสภาพการปฏิบัติงานก่อนการปรับปรุง...

ผ่านทีมงาน
โดย
ชลประทาน
ฝ่ายเดียว

1.1 ปัญหาและสภาพการปฏิบัติงานก่อนการปรับปรุง...

ก่อนการส่งน้ำ

สำรวจความต้องการปลูกพืช ความต้องการน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและอุตสาหกรรม โดยพนักงานส่งน้ำ

วางแผนการส่งน้ำประจำฤดูกาลโดยโครงการฯ กระเสี้ยว

แจ้งยอดปริมาณน้ำให้แก่เจ้าหน้าที่โครงการในระดับพื้นที่

บำรุงรักษา ขุดลอกคูคลองโดยเจ้าหน้าที่โครงการ

ก่อนการส่งน้ำ

- สำรวจความต้องการปลูกพืชไม่ทั่วถึง เนื่องจากจำนวนพนักงานส่งน้ำไม่เพียงพอ
- วางแผนส่งน้ำไม่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร
- เกษตรกรไม่ทราบข้อมูลปริมาณน้ำที่ส่ง
- เกษตรกรไม่มีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา ขาดจิตสำนึกความเป็นเจ้าของ

1.1 ปัญหาและสภาพการปฏิบัติงานก่อนการปรับปรุง...

ระหว่างการส่งน้ำ

ส่งน้ำตามแผน โดยพนักงานส่งน้ำเป็นผู้เปิด-ปิดอาคารชลประทาน

ติดตามการส่งน้ำโดยเจ้าหน้าที่โครงการ

สิ้นสุดการส่งน้ำ

ติดตาม และประเมินผลการส่งน้ำ โดยเจ้าหน้าที่โครงการ

ระหว่างการส่งน้ำ

- ส่งน้ำไม่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรเนื่องจากจำนวนพนักงานส่งน้ำไม่เพียงพอ อัตรากำลังลดลง
- เกษตรกรไม่มีองค์ความรู้ด้านชลประทาน

หลังการส่งน้ำ

- เกษตรกรไม่มีส่วนร่วมในติดตามและประเมินผลการส่งน้ำ ทำให้ขาดการปรับปรุงกระบวนการส่งน้ำในฤดูการส่งน้ำฤดูหน้า

1.1 ปัญหาและสภาพการปฏิบัติงานก่อนการปรับปรุง...

- เกษตรกรขาดจิตสำนึกในความเป็นเจ้าของ มีการทำลายอาคารชลประทาน
- เกษตรกรไม่ให้ความร่วมมือในการส่งน้ำและบำรุงรักษา
- มีการเมืองแทรกแซงในการบริหารจัดการน้ำ
- การบริหารจัดการน้ำของภาครัฐไม่ได้คำนึงถึงความต้องการของเกษตรกร

1.1 ปัญหาและสภาพการปฏิบัติงานก่อนการปรับปรุง...

- การใช้น้ำไม่ประหยัด มีปัญหาการแย่งน้ำ
- มีการชุมนุมร้องเรียนของเกษตรกรผู้ใช้น้ำ เมื่อมีน้ำไม่เพียงพอ
- ประชาชนเข้าใจว่าเป็นหน้าที่ของภาครัฐทั้งหมด
- มีความขัดแย้งระหว่างเกษตรกรด้วยกันเอง และระหว่าง เกษตรกรกับภาครัฐ

1.1 ปัญหาและสภาพการปฏิบัติงานก่อนการปรับปรุง...

- เกษตรกรขาดความเข้าใจในบทบาทและภารกิจของกรมชลประทาน
- การตัดสินใจโดยภาครัฐไม่เป็นที่ยอมรับของประชาชน

1.1 ปัญหาและสภาพการปฏิบัติงานก่อนการปรับปรุง...

อาคารชลประทานที่ถูกทำลาย

1.1 ปัญหาและสภาพการปฏิบัติงานก่อนการปรับปรุง...

การทะเลาะกันของเกษตรกร เพื่อแย่งน้ำ

1.1 ปัญหาและสภาพการปฏิบัติงานก่อนการปรับปรุง...

การเดินขบวนของเกษตรกรในเขตโครงการฯ กระเสี้ยว

1.1 ปัญหาและสภาพการปฏิบัติงานก่อนการปรับปรุง...

การเรียกร้องการแก้ไขปัญหาคาดแคลนน้ำระยะยาว เนื่องจากเกิดภัยแล้งในอ่างเก็บน้ำกระเสียวของเกษตรกรในเขตของโครงการฯ ประมาณ 2,800 คน

1. สภาพการปฏิบัติงานก่อนปรับปรุงคุณภาพการให้บริการ

1.2 ผู้รับบริการคือใคร
และจำนวนผู้รับบริการ

1.2 ผู้รับบริการคือใคร และจำนวนผู้รับบริการ

โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากระเสียว จ.สุพรรณบุรี

มีขอบเขตการส่งน้ำในพื้นที่ให้บริการ 130,000 ไร่

ผู้รับบริการประกอบด้วย

1. เกษตรกรในเขตพื้นที่ชลประทานซึ่งเป็นสมาชิกผู้ใช้น้ำ 6,740 คน
2. ผู้ใช้น้ำภาคอุตสาหกรรม 2 ราย ได้แก่ บริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด และบริษัท ไทยอะโกร เอ็นเนอร์ยี่ จำกัด
3. ผู้ใช้น้ำภาคอุปโภคบริโภค 2 ราย ได้แก่ การประปาต่างจังหวัด การประปาหนองหญ้าไซ

1.2 ผู้รับบริการคือใคร และจำนวนผู้รับบริการ

ปี พ.ศ. 2551 กรมชลประทาน

มีขอบเขตการส่งน้ำในพื้นที่ให้บริการ 23.734 ล้านไร่

ผู้รับบริการประกอบด้วย

1. เกษตรกรในเขตพื้นที่ชลประทาน ประมาณ 1.2 ล้าน
ครัวเรือน (ประมาณ 5,000,000 คน)
2. ผู้ใช้น้ำภาคอุปโภคบริโภค และอุตสาหกรรม 318 ราย
(เฉพาะที่จ่ายค่าน้ำ)

1.2 ผู้รับบริการคือใคร และจำนวนผู้รับบริการ

พื้นที่ชลประทาน
ในประเทศไทย

2

แนวทางและวิธีการพัฒนา
คุณภาพการให้บริการ
ประชาชน

2. แนวทางและวิธีการพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชน

2.1 แนวคิดในการปรับปรุง คุณภาพการให้บริการ

2.1 แนวคิดในการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการ

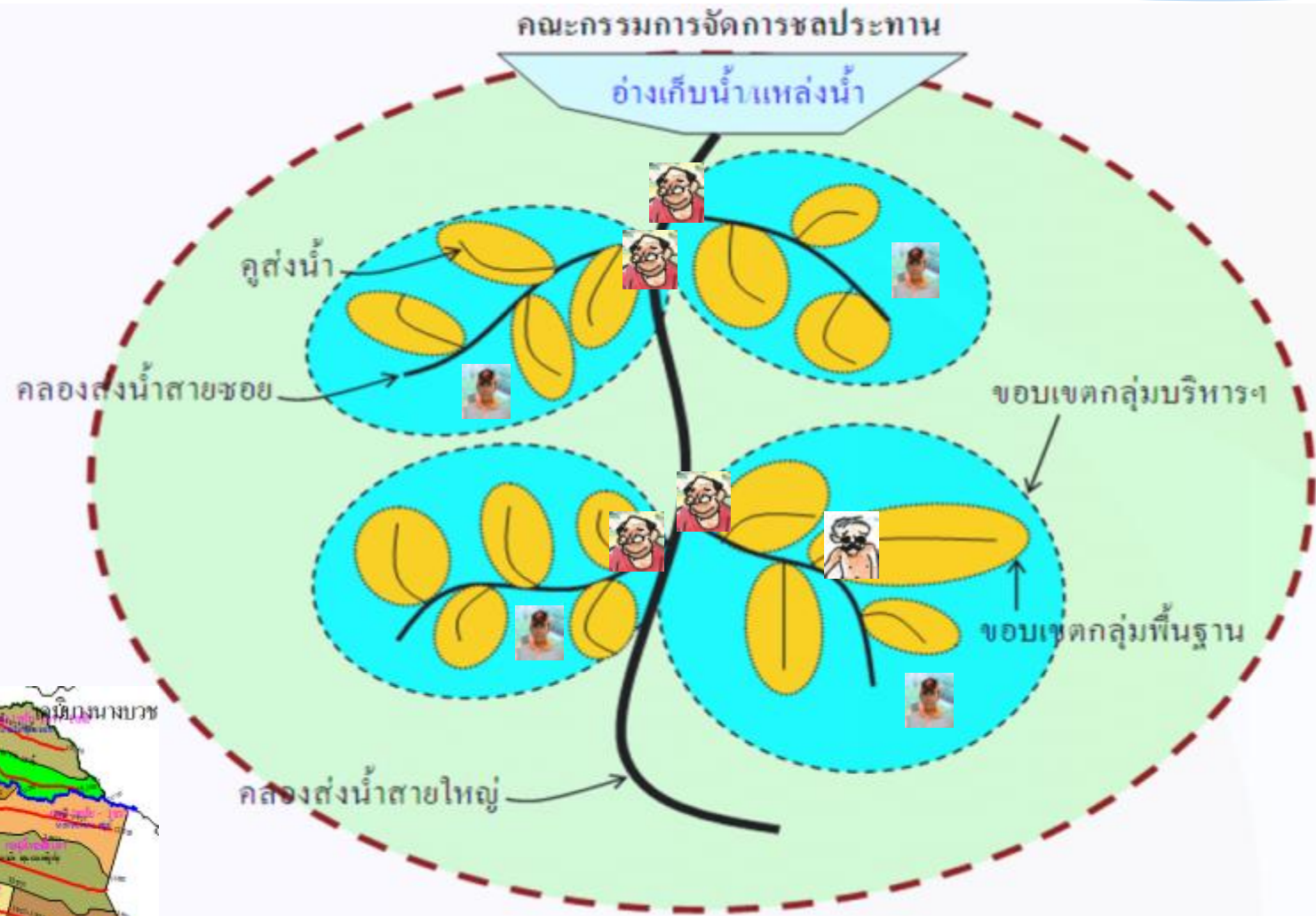
(1) แนวทางหรือกระบวนการที่นำมาใช้
เพื่อการปรับปรุงบริการ

(1) แนวทางที่นำมาใช้เพื่อการปรับปรุงบริการ

โครงการชลประทาน
(คณะกรรมการจัดการชลประทาน : JMC)

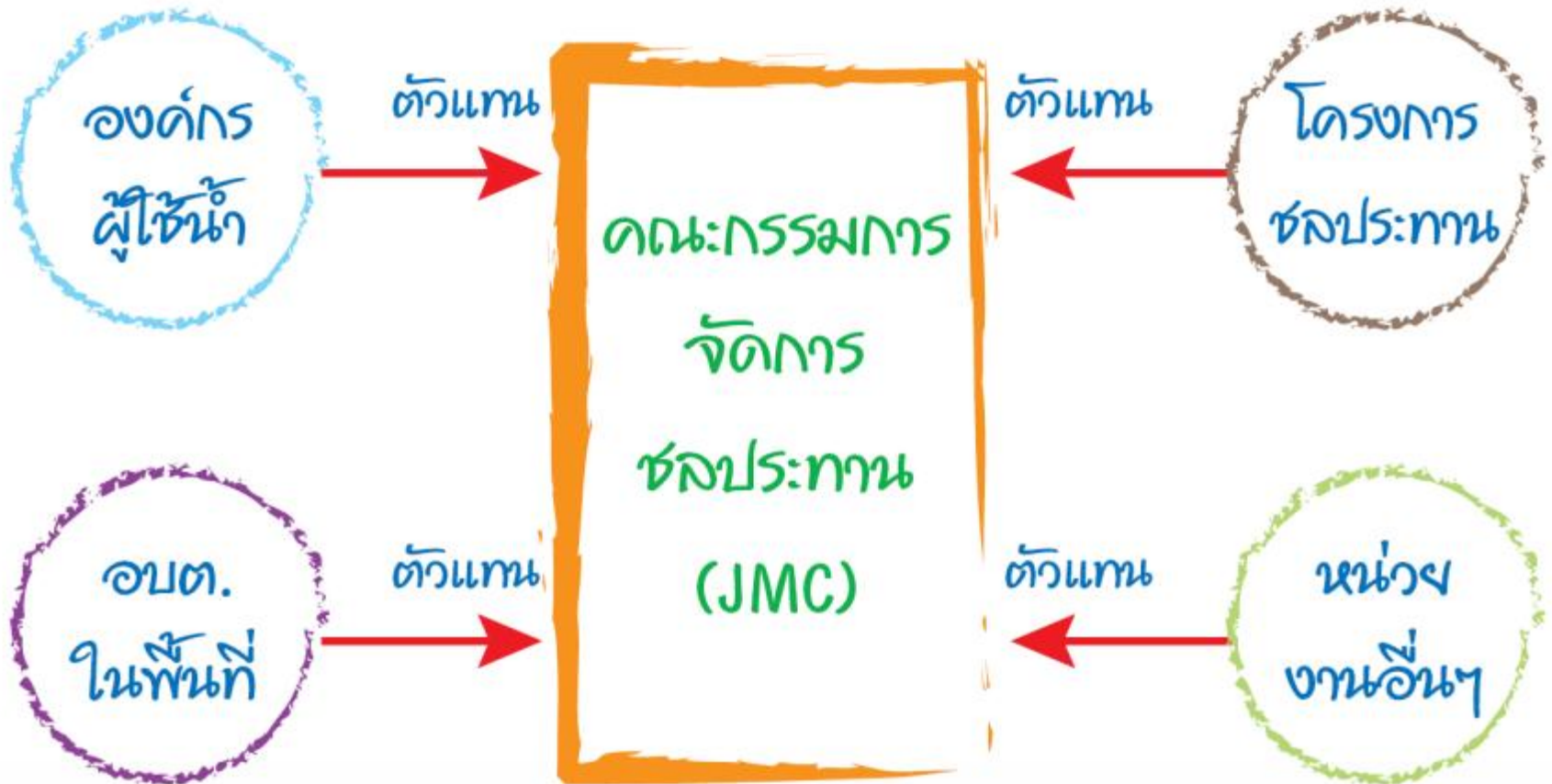

กลไกการบริหารจัดการน้ำ

รูปแบบคณะกรรมการ

(JMC)

องค์ประกอบของคณะกรรมการจัดการชลประทานโครงการกระเดี้ยว

ตัวแทนจาก
กลุ่มผู้ใช้น้ำ
29 ท่าน

นายก อบต.
เทศบาลในพื้นที่
11 ท่าน

คณะกรรมการฯ
51 ท่าน
(JMC)

ตัวแทนจาก
โครงการ
4 ท่าน

ตัวแทนจาก
ภาครัฐและเอกชน
7 ท่าน

ประเภทองค์กรผู้ใช้น้ำชลประทาน

ไม่เป็นนิติบุคคล

เป็นนิติบุคคล

ลำดับการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำชลประทาน

การจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้หน้าชลประทาน

เป้าหมาย :

1. คัดเลือกหัวหน้า ผู้ช่วยหัวหน้า

2. การกำหนดระเบียบข้อบังคับ

3. การจัดทำทะเบียนกลุ่มฯ
และขัณฑ์บัญชี

อาสาสมัครชลประทาน

อาสาสมัคร
ชลประทาน

ประสานงาน ประสานภูมิปัญญา
ด้วยจิตอาสา เพื่อพัฒนาชลประทาน

